

УДК 338.984

Архипенко Т.А., асистент кафедри менеджменту, аспірант 3 року навчання
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

МЕТАЛУРГІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Металургійна промисловість є одним з найважливіших напрямків національної економіки, яка забезпечує життєво необхідні матеріали для виробництва металевих виробів, будівництва, енергетики, машинобудування тощо. Металургійні підприємства є стратегічними об'єктами промисловості України, які виступають донором державного бюджету, формують головні ланцюги створення вартості та забезпечують робочими місцями. Отже, в умовах воєнного стану в Україні питання забезпечення стійкості металургійної промисловості пов'язані з глобальними ризиками прояву воєнної агресії, а їх подолання забезпечить розвиток підприємницької діяльності.

На сьогодні підприємства металургійної галузі потерпають від військових дій через потрапляння до тимчасової окупації, зону бойових дій та перебувають у важкій кризі, що потребує стратегії її відновлення, оптимізації та налагодження подальшого експорту. Треба додати, що економічна безпека металургійних підприємств є пріоритетним напрямком, оскільки українська металургійна промисловість є невід'ємною частиною світової галузі та експортує металопродукцію у більшість країн.

Зокрема, Україна докладає багато зусиль щодо подолання глобалізаційних викликів, а також пошуку альтернативних логістичних шляхів експорту. Невід'ємним фактом є прискорення євроінтеграційного руху України для зміцнення зовнішніх економічних зв'язків з ЄС. Зростають перспективи та можливості українських виробників вийти на глобальний європейський ринок, залученню додаткових інвестиційних коштів та нових технологій.

В. В. Венгер зазначив, що через пошкодження виробничих потужностей металургійних підприємств, руйнацію шляхів сполучення та серйозні порушення в системі матеріально-технічного забезпечення технологічних процесів на підприємствах відбулося стрімке скорочення обсягів виробництва сталі під час воєнної агресії в Україні [1, с. 45]. Варто додати, що металургійна промисловість втрачає вітчизняних фахівців, які вимушені виїхати з країни за кордон через загрозу життєдіяльності на окупованих територіях. Адже, персонал є важливим та необхідним ресурсом ефективного функціонування підприємницької діяльності.

Крім того, за даними Worldsteel попит на сталь у охопленій війною Україні скоротився більш ніж на 50% у 2022 р. порівняно з попереднім періодом, але очікується його часткове відновлення у 2023 р. завдяки реінвестуванню роботам. Тож, у 2023 р. очікується, що попит на сталь трохи підвищиться завдяки розбудові інфраструктурній галузі. За прогнозом асоціації, наступного року він зросте на 1,0% – до 1,814 млрд т. На світову економіку впливають стала інфляція, жорсткість монетарної політики США, економічне уповільнення Китаю та наслідки вторгнення Росії в Україну. Високі ціни на енергоносії, зростання облікових ставок НБУ та падіння довіри призвели до уповільнення діяльності секторів виробництва сталі. Також, гендиректор Ternium і голова комітету з економіки Worldsteel М. Ведоя зазначив, що у результаті поточний прогноз зростання світового попиту на сталь був переглянутий у бік зниження порівняно з попереднім [2].

Згідно з даними національного інституту стратегічних досліджень, на світовому ринку металопродукції триває загальне скорочення виробництва через зниженням попиту промисловості та будівельної галузі на чорні метали й вироби з них. Різке зростання вартості енергоресурсів у ЄС та блокування РФ імпорту з Чорноморського

регіону змушують підприємства європейської металургійної промисловості дедалі більше переорієнтовуватися на імпорт дешевшої сталі з Азії. Цьому сприяє також торговельний режим ЄС, за якого на сталеві напівфабрикати не поширено дію імпортних мит та квот [3]. Відтак, протягом січня–липня 2021–2022 рр. в Україні спостерігалось скорочення товарообігу металів та виробів з них на 47%, експорту – на 49% та імпорту – на 38% порівняно з аналогічним періодом 2021 р (табл. 1).

Таблиця 1
Товарообіг металів та виробів з них в Україні за січень–липень 2021–2022 рр.,
млн. дол. США

Код та найменування	7 міс. 2021 р.				7 міс. 2022 р.				Зміни проти попереднього періоду		
	Товарообіг	Експорт	Імпорт	Сальдо	Товарообіг	Експорт	Імпорт	Сальдо	Товарообіг	Експорт	Імпорт
72-83 Метали та вироби з них	10817	8633	2185	6448	5752	4389	1363	3026	-47%	-49%	-38%

Джерело: Держмитслужба [4]

Погоджуємося з думкою М. А. Мироненко, що пандемія Covid-19 вже пригальмувала розвиток металургійного сектору в Україні та світі, водночас створивши відкладений попит на металопродукцію, який необхідно буде забезпечити у найближчі роки [4, с. 1]. Окрім того, українська металургійна промисловість після завершення війни матиме можливість наростити свою потужність, як для внутрішнього ринку так і для зовнішнього, оскільки це тісно пов'язано з потребами будівельної промисловості та санкціями проти РФ. Також, вона має переваги на світовому ринку через знаття торговельних обмежень для металургійної експортної продукції з України.

Зауважимо, що постійний та ефективний розвиток металургійної промисловості можливий через перманентні дослідження, де наукове середовище відіграє велику роль та забезпечує свій розвиток за рахунок удосконалення існуючих технологій, розширення наукової бази і науково-дослідного потенціалу та інновацій.

У підсумку зазначимо, що в умовах кризи та нестабільності мета металургійної промисловості полягає в забезпеченні економічної безпеки всіх складових підприємства, їх оптимізації та відновлення довоєнних шляхів експорту. Зокрема, негативні показники експорту та імпорту зумовлені насамперед наслідками війни РФ проти України.

Питанню дослідженню металургійної промисловості в Україні присвячено значну кількість наукових публікацій, які є важливими для подальшого відновлення та розвитку української національної економіки. Виявлені фактори необхідно покласти в основу розробки стратегій забезпечення економічної безпеки промислових підприємств, відновлення його потенціалу та на підставі яких обираються шляхи експорту згідно з гео економічними сценаріями розвитку.

Перелік посилань

1. Венгер, В. В. Тенденції та вектори розвитку металургійної галузі України / В.В. Венгер, Н.І. Романовська, М.Б. Чижевська // Агросвіт. – 2022. – № 4. – С. 37–47. – DOI: 10.32702/2306-6792.2022.4.37
2. GMK Center. URL: <https://gmk.center/news/globalnyj-spros-na-stal-v-2022-godu-snizitsya-na-2-3-worldsteel/>
3. Динаміка й тенденції зовнішньої торгівлі України за підсумками 7 місяців 2022 р. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/dynamika-y-tendentsiyi-zovnishnoyi-torhivli-ukrayiny-za>
4. Мироненко, М. А. Розвиток металургії України в умовах глобалізаційних викликів за підсумками 2021 року. Економічний вісник Дніпровської політехніки. – 2022. – № 1(77). – С. 109–118. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/77.109>.